



Nordland Fylkeskommune

Innspill til (21/13545) Høring fra Nfk - Regional planstrategi 2021-2024

*Indre Helgeland regionråd har behandlet saken i regionrådets møte den 23.april 2021.
Rådsmøtet drøftet saken.*

Vedtaket:

Saken er primært sendt kommunene som høringsinstans – og den enkelte kommune vil sende sine innspill separat. Regionrådet gir sin støtte til disse.

Vedtaket var enstemmig.

Tillegg etter innspill fra kommunene.

Indre Helgeland Regionråd har i tidligere vedtak løftet fram flere felles saksområder som kan være relevante her. Vi viser både til samarbeidet om *regionvekstavgift* og som egne vedtak. Dette er det også vist til i utkastet til planprogram (4.4)

IHR vil i dette tilleggsnotatet vise til et par slike utfordringer.

- 1.) Fylkeskommunens ansvar for regional samordning – også opp mot «regional stat».
- 2.) Konkret oppfølging av fylkestingets enstemmige vedtak om videreføring av høyere utdanning ved Campus Nesna

Generelt

Utkastet til Regional planstrategi for Nordland 2021 – 2024 består av gode og relevante beskrivelser både av generelle utfordringer opp mot FNs bærekraftsmål og flere av de områdene som bør være særlig viktige for Nordland.

Utkastet gir en god beskrivelse av utfordringer Det vises også til behovet for å stimulere til

samarbeid på tvers av fagområder og forvaltningsnivå (stat, fylke, kommune) og motvirke sektorisert tilnærming til problemløsning.

Målet for regionreformen er å legge til rette for en positiv samfunnsutvikling i alle deler av landet. Stortinget ønsker et regionalt folkevalgt nivå som tar tydeligere ansvar for samfunnsutviklingen – ut fra regionens egne forutsetninger og fortrinn. Endringer i den geografiske inndeling og oppgaver er ikke nok.

Det skisseres videre en prosess som vi i hovedsak kan tilslutte oss. Vi vil likevel håpe at korona-situasjonen gjør det mulig å utvide samarbeid og medvirkning der også flere aktører trekkes inn.

Det kan være litt uklart konkret hvordan en ser for seg at metodikken bak bærekraftmålene skal prege prosessen. Dette bør kunne konkretiseres noe.

1.) Fylkeskommunens ansvar for regional samordning (– også opp mot «regional stat».)

Dette er et område som opptar våre kommuner mye! Det oppfattes ofte som det er klare motsetninger mellom demokratisk forankrede kommunale og regionale planer – og «regional stat» sine vedtak og omstillingsprosesser der sentraliserende tiltak ofte er en konsekvens.

Det vises bl.a. til rollen som samfunnsutvikler og ansvarlig for en helhetlig og ønsket utvikling i fylket. Regionale planer og strategier skal være konsistente og målet er at disse skal kunne være førende – også for statlige satsinger og for utviklingen innenfor «regional stat» i vårt fylke. Vi er tilfreds med at dette utgangspunktet er løftet fram i utkastet – men det kan konkretiseres ytterligere – også på områder der fylkeskommunen i dag er for svak..

Denne problemstillingen har også vært berørt i utredninger knyttet til regionreformen – og bør være aktuelt å drøfte ifbm. planstrategien. Det fins også relevante utredninger på tema: *Samordningsutfordringene - også når det gjelder regional utvikling - skyldes blant annet at forvaltningen er grunnleggende sektororganisert med sterke sektordepartementer og relativt svake samordningsdepartement (Difi 2014,2015). Dette forplanter seg nedover i nivåene og i institusjonene, også innen universitetene. Det er manglende vilje til å ta de vanskelige politiske avklaringene mellom motstridende sektormål på nasjonalt nivå (Hanssen, Hovik og Hundere 2014).*

På grunn av kompleksiteten i dagens samfunnsutfordringer, og at flere aktører har delvis overlappende samfunnsoppdrag, skal regional planlegging være et viktig verktøy for å løse slike utfordringer på en samlet og strukturert måte. Stortinget forventer i regionreformen at fylkeskommunene utnytter virkemidlene knyttet til regional planlegging i plan- og bygningsloven bedre. Dette skal kunne gi mer forpliktende deltakelse i utarbeidelse og oppfølging av regionale planer og strategier spesielt fra offentlige institusjoner.

Vi forutsetter her at politiske føringer i form av entydige vedtak i fylkesting og fylkesutvalg også skal harmonere med de føringene som legges inn i plansystemet. Det samme gjelder regionvekstavgiftene med regionråd og kommuner. Her vil det være det en åpenbar utfordring dersom tydelige regionale prioriteringer neglisjeres eller overstyres motstridende vedtak i «regional stat», eksempelvis innenfor NAV og innenfor styrene i UH-sektoren.

Regionale planer blir utarbeidet i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser, og de vil være retningsgivende for nordlandssamfunnet. Det innebærer at kommuner og statlig virksomheter skal legge de til grunn for sitt arbeid. Regionreformen var ment å gi fylkeskommunene en sterkere rolle for regional koordinering.

Planstrategien bør vise noe klarere hvordan dette kan følges opp.

2.) Konkret oppfølging av fylkestingets enstemmige vedtak om videreføring av høyere utdanning ved Campus Nesna.

Vi vil minne om at flere enstemmige vedtak i Nordland Fylkesting har protestert mot at Nord Universitet har valgt å avvikle sin virksomhet ved Campus Nesna. Vi viser også til at Nesna Kommune og Nordland Fylkeskommune står sammen om et omstillingsprosjekt for å dempe de lokale følgene av universitetsstyrets vedtak.

Det er m.a.o. ingen tvil om at Nordland Fylkeskommune står sammen med Nesna Kommune og samtlige 18 kommuner på Helgeland om et politisk ønske om å reetablere høyere utdanning på Nesna. Dette er tema som også er tydeliggjort gjennom regionvekstavtalen mellom IHR og Nordland Fylkeskommune.

Dette er et konkret område der nettopp fylkeskommunens styrkede samfunnsutviklerrolle bør utvikles og prøves. Både fylkeskommunen og helgelandskommunene har konsekvent vist til at universitetet i dette tilfellet ikke har hatt tilstrekkelig god forståelse av lokale og regionale forhold. Dersom Nord Universitet ikke ønsker å bidra her, bør planstrategien vise til hvordan andre aktører kan bygges opp eller inviteres inn i det regionale samarbeidet.

I utkastet til planstrategi (s.11 – nest siste avsnitt) står følgende:

«Det er universitetscampus hovedsakelig i Narvik, Bodø og Mo i Rana. Disse har også desentrale tilbud på andre steder i fylket.»

- Dette er for det første upresist etter som det fortsatt og et stykke ut i planperioden fortsatt er et fullverdig universitetscampus også på Nesna. Men viktigere vil det være at planstrategien her også drøfter fylkeskommunens eget omstillingsarbeid for fortsatt høyere utdanning på Nesna.

Det ville også vært en styrke for planstrategien om en også nevner flere av aktørene som bidrar med forskningsvirksomhet og høyere utdanning i fylket. Bl.a. Sintef, NIBIO, UiT, VID-vitenskapelige høgskole.. og flere. Disse bør også inngå som viktige samarbeidspartnere i det videre planarbeidet.

Langsiktige mål – innsatsområder og satsinger

Vi vil i all hovedsak støtte de mål og innsatsområder som er satt opp i utkastet og vil gjerne bidra videre i prosessen.

Indre Helgeland Regionråd
Arne Langset
Daglig leder